

Pesta 3/15 decemvre.

Va esf dominec'a. | Redact. : strad'a lui Leopoldu nr. 32.

Nr. 49.

Anulu VIII, — 1872.

Pretulu pe anu 10 fl., pentru Roman'a 2 galbeni.

Despre serate.

Sesonulu seratelor (soireurilor) s'a inceput. Asié dara va fi timpul celu mai potrivit a vorbí acuma câte-va cuvinte despre serate.

Serata! Ce frumosu suna acestu cuventu la audiulu amabileloru mele cetitórie, si cu ce interesare caldúrsa voru apucá dinsele a cetí acestu micu articulandru, — dar me temu, cá peste câte-va minute voru aruncá desamagite aceste síre din micutiele loru mani.

Dar sê nu ve spariati de acésta introduce-re! Articulandrulu acest'a totu-si nu are sê fía atátu de sarbedu, precum dóra cugetati dupa esplicatiunile date din capulu locului.

Ce e dreptu, eu n'am sê vorbescu despre cele mai nóue toalete de balu, nici despre figurele incantatórie ale unoru dantiuri mai nóue, nu despre tonurile sirenice inspirate de compositorii musicali in music'a balului: ci voiú avé onóre a ve intretiené (de cumva adeca si dvóstre veti avé paciintia a me cetí) despre etichet'a si regulele, ce in asemenea serate trebue sê le tiena atátu cei din casa, — câtu si óspetii.

Nu aruncá dar acésta fóia din man'a ta, jun'a si frumós'a mea cetitória, ci privesce-me ca pe unu amicu alu dtale, carele bucurandu-se din anima la amusarea dtale in cutare serata, — doresce a te petrece acolo cu svatulu seu.

La serate, junele mele amice, domnulu casei dimpreuna cu câti-va consangeni ai sei ascépta pe óspeti in odai'a prima, acolo i bineventa si saluta, apoi oferu dameloru bratiulu, spre a le conduce in salonulu de primire alu dómnei de casa.

Candu cea mai mare parte a celoru invitati deja s'a adunatu, societatea trece in sal'a de dantiu, unde tinerele dame jocatórie (cari sunt purure insocite de mam'a, rud'a loru mai betrana, séu de o cunoscuta a nume rogata spre a li fi „gar-de-dame“) ocupa locu langa aceste.

Bun'a societate, dar si cultur'a poftesce cu totu dreptulu, si înca acuma mai rigurosu decátu mai nainte, ca barbatulu care doresce sê dantieze cu o dama pe care pan'atunci nu o cunoscuse, sê fía recomandatu ei si insocitóriei sale prin unu cunoscutu comunu. Celu ce negliga ast'a, face o mare gresiéla.

In serate din case private, de regula domnulu si dómn'a casei au rolulu de a-si recomandá óspetii, si cu acésta ocaziune se numesce numai barbatulu recomandatu, cá-ci se presupune, cá unu barbatu, care doresce a fi recomandatu unei dame, — scíe numele acesteia.

Jocasiulu totu-de-una cu intrebarea: „Avé-voiú onóre a dantiá cu dta?“ róga pe o dama a dantiá cu elu. Ori ce alta frasa e nepo-

trivita, si cu atâtu mai pucinu se pôte lasá a-fara cuventulu „onóre.“

Dam'a primesce invitarea tacêndu cu o inclinare de capu; numai déca dins'a e deja angajata, i este permis de eticheta a refusá rogarea prin cuvinte fine, — si spunendu caus'a.

Ori ce copila tinera, care merge la balu mai alesu pentru dantiu, trebuie sê observe acêsta regula totu-de-una, inca si atunce candu jocausiulu nici decâtu nu-i place. Refusarea, fía aceea facuta cu istetîmea cea mai mare, — pôte sê aiba urmâri fôrte neplacute; multe certe, cari — terminate cu duelu — immortentara fericirea unoru familie, — n'au avutu alta cauza, decâtu o — corfa in dantiu.

In societate buna, asié dara nici in serata séu balu, nu este cuviintiosu nici a vorbí pré mereu, nici cu vóce nalta. In casulu primu cei din giurulu nostru aru gandí, câ vorbimu despre ei séu ele, facêndu critic'a loru; in casulu alu doile amu aretá unu felu de dispretiu fatia cu ceialalti membrii ai societâtii.

Fetele tinere trebuie sê se ferésca cu precautiune de ocaziune a-si atrage atentiunea altora prin risetu innaltu. Asemene trebuie sê renuncie si la petrecerea atâtu de periculósa, — câtu si urita, d'a-si bate jocu de altii; ele aru devení multu mai amabile, déca n'aru nutri acea parere falsa, câ batjocur'a si spiritulu multu sunt sinonime.

Amendóue se deosebescu multu unulu de altulu, si unu proverbu francesu dîce fôrte bine: „La moquerie est l'esprit de ceux qui n'ont pas d'esprit.“

Dantiatóri'a se desparte de la dantiatoriulu care o conduce la locu — prin o inchinare usióra, numai cu inchinarea capului.

Déca ár mai fi iertatu a dá aice unu svatu generalu dameloru, acela ar fi, ca ele sê nu aiba o portare pré rece si mecanica, cugetandu câ prin ast'a voru avé atare autoritate.

Portarea si atitudinea dameloru chiar asié nu pôte sê fía rigida, — ca si afabilitatea — pré indiscreta.

Adeverat'a comportare cuviintiósá, ca ori ce alta virtute, zace in mijlocu, si nu se pôte despartí de adeveru si de simplitate.

Invitâriile la serata trebuie tramise de timpuríu ca damele sê aiba timpu de ajunsu a-si pregatí toaletele. Asemene si ór'a inceputului seratei, faca se invitarea ori cu gur'a ori in scrisu, trebuie amintita cu precisiune.

Sê mai dîcemu câte-va cuvinte despre servirea mancârilor!

Dupa dantiulu primu, dreptu recoritórie se oferu limonade si farinagiuri usióre; dupa alu doile inghiatiata, apoi mai tardíu beutur calde, thea, punciu etc.

Déca societatea e pré numerósa, ca in sala de mancare sê se póta face pregatiri pentru cina, — séu déca nu voiti a dá cina, atunce catra finea seratei, in o odaia laterala se arangeza unu felu de „buffet“, provediutu cu totu felulu de mancâri reci de carne, fructe, dulceturi s. c. l. Dupa serata apoi se pórta pe la toti thea séu cafea.

Damei, de la care primiramu invitare la serata, ori ne-amu dusu acolo ori ba, i detorimu o visita, ce trebuie s'o indeplinimu in decursu de optu díle dupa serata, si care nici decâtu nu se pôte supliní prin tramiterea unui biletu de visita.

Marcu Emilianu.

S a l u t a r e a.

Aséra pe feréstra in cugete-adencatu

Priviam la alb'a luna, la ceriulu instelatu;

D'odata alu-meu cugetu sborá in departare,

La scump'a-mi filomila, trecêndu peste hotare.

Privii apoi cu sete gentilulu ei portretu,

Punendu si-o sarutare pe miculu ei buchetu.

Dar éca despre munte o adiare lina

De ventu ce me atinge, si peptulu meu suspina.

O vóce argentina-mi parú c'am audítu,

Venindu de peste munte in ventulu liniscitu.

„Amice salutare!“ fu vócea sboratória,

Ce sufletu-mi atinse — ca róu'a pe o flóre.

Si martora mi-i lun'a si stelele 'n eteru,

Ca s'o mai vedu odata, atát'a eu mai ceru.

Z. Antinescu.

Resbunarea miresei.

— Novela originala. —

(Urmare.)

— Nu e loculu ací, — response elu scurtu.

Dar dupa o pauza adresá amiculuí seu, a-

plecandu-se la urechi'a acestuia, cât-va cuvinte, cari indesiertu ne-amu incercá, a le reproduce, câ-ci ele erau ne'ntielegibile.

— Bravo! — strigà Vladeanu lovindu cu pumuulu in mésa, — n'am impededatu logodn'a, sê impededâmu cunun'a!

Pe candu acésta convorbire curgea neau-dîta de nimeni intre acei fii ai infernului, Alesandru petrecea incantatu in giurulu miresei sale. —

— Ce ti-e asta-di scump'a mea? — o întrebà elu nctediendu frumósele bucle ale iubitei sale. — ai vre-o neplacere? spune-mi Virginia, de ce guriti'a ta nu-mi suride asié cu dragu, asié gratiosu ca alta-data? nu cumva ai uritu pe acel'a care si-ar dá viéti'a pentru fericirea ta?...

— Alesandre! — dîse Virgin'i'a lasandu din mana obiectulu de care se ocupase, — cum poti tu presupune asié ce-va despre mine? Cre-di tu, câ eu asiu poté sê te urescu vr'odata pe tine, care ai insuflatu animei mele acelu sacru simtiementu ce se numesce primulu, si pentru mine totu-de-odata si ultimulu amoru?! Dar unu presimtiu vagu care pan'acum nu l'am incercatu, si care nu mi-lu potu esplicá, me nelinisesce...

— Lasa, te rogu, acele presimtîri, cari voi femeile asié desu le incercati, si cari de comunu remanu desierte, — surise elu, si eu presimtu, — sioptî stringandu la peptulu seu pe fraged'a fetisióra, câ peste pucinu tu vei fi iubit'a mea nevestutia.

Virgin'i'a surise placutu mirelui seu, via-lulu naturalu alu acestuia i risipì in câtu-va acésta tristétia ne'ndatinata ce o cuprinse fara vr'unu motivu.

— Asié mi placi, — dîse elu acum prindiendu manile Virginiei, — nu-mi fi superata acum candu viéti'a ni suride fericitória; lasa câ are cine sê se supere; asta-di am vediutu pe Vladeanu, elu sémena unui ceriu innoratu.

Virgin'i'a tresari nevrendu la audiulu acestui nume.

— Crutia-me, Alesandre, — lu-reflectà ea, — eu urescu, me infioru si de numele acestui satanu, ce pare câ me persecuta. De-ar dá Domnedieu ca presimtiulu meu sê fîa desiertu; — suspinà ea.

Alesandru inse si-dedù tóta silinti'a de a resfirá norii de pe fruntea frumósei sale, convingandu-o câ nimeni nu mai e in stare a impededá fericirea loru.

* * *

Erá o séra rece de iérna, néu'a flusturá fantasticu prin aeru, si cadiendu formá unu covoru albu pe pamentu.

Vladeanu siedea in intunerecu singuru in odai'a sa, si usi'a erá incuiata.

O sgarietura usióra se audî in usia, elu alergà si o descuià, erá amiculul seu.

Elu intrá invelitu intr'o mant'a, de sub care scóse unu stiletu ascutîtu, si aretandu-lu la diarea focului, sioptî: — éta mirés'a lui Alesandru!

Éta rezultatulu convorbirii celoru doi monstri; planulu loru erá a stinge viéti'a unuia, si a nimici fericirea unei anime iubitórie pentru totu-de-una.

Oh! ómeni, ómeni! fíntie infernale, mai ingrozitórie decâtu hyenele; câ-ci acele nu se sfasîa intre sine, dar voi ne'ncetatu tindeti a ruiná pe aprópele vostru!

— — — — —
Din turnulu bisericii suná 11, in tacerea adanca abié se audiá unu pasu iute, si siguru, si din ce in ce pasulu se apropiá.

Erá Alesandru...

In momentulu candu elu traversá capetulu unei strade laterale, nesce bratie robuste lu-prinsera, si totu in acelu momentu o ranire mortala in dreptulu animei lu-dobori la pamentu — nu mai avea putere sê se apere...

— Am nimeritu! — murmurà vócea asasinului, diece pasi departe de victim'a sa...

Si éra-si fu tacere...

Alesandru si-venì in ori; cercà sê se redice, dar sangele ce-i curse din rana lu-slabì peste mesura, se silì sê strige dar vócea-i amutî... Lupt'a intre viétia si mórte durà câte-va mominte...

Numele adoratei sale, asemenea unei rogatiuni pie, sborà peste budiele-i palide... unu momentu inca — si elu — nu mai erá...

Oh! amagitória fantasma, tu ce te numesci fericire; ni suridi dulce, ni areti comorele tale, ni le promiti, ne chiami; si noi orbiti de stralucirea ta alergâmu, te urmarimu plini de bucuría... Dar ah! ne desceptâmu cadiuti din inaltîmea paradiselui, in abisulu suferintieloru. Tu ai disparutu — si plangandu recunóscemu, câ amu — visatu...

* * *

In demanéti'a urmatória o conversatiune cam viua se audiá la Vladeanu.

Dar mai alesu se destingea vócea compli-
celui seu.

— Te credeam onestu! Dar acum m'am
convinsu, cine esti, — esti unu lasiu unu tica-
losu, si eu me voiú resbună!

— Nu me temu, — respunse Vladeanu
rece, ce-ti detorescu eu tie?!

— Nu-ti aduci a minte de invoirea nóstra
candu mi-ai cerutu ajutoriu? — strigà elu ba-
tendu cu piciorulu in pamentu, — acum fap-
tulu s'a 'mplinitu, implinesce-ti si tu promi-
siunea!

— Nu sciu de nici o promissiune, — do-
cumentédia!

— Ti-voiú documentá eu! — sbierà elu
amenintiandu-lu, — vei platí tu scumpu aceea
ce negi acum. Voiú descoperí, câ tu esti uciga-
toriulu!

— Si tu complicele meu...

— Ascépta miserabilule! — murmurà elu
parasindu chilí'a, — ti-voiú aretá eu.

O septemana trecù de la cele enarate.

Sê cercetâmu pe Virgini'a.

Ea siedea pe divanu in odai'a unde o in-
telniramu ultim'a óra conversandu cu Ale-
sandru.

Dar ce schimbare!...

Abié o recunóscemu... dorerea grea, pro-
funda, intiparise deja urmele-i triste pe acésta
facia rumena odinióra, dar acum vesceda prin
suferinti'a animei; ochii-i stralucitori, se stin-
sera de lacrime; si peptulu se sdrobì de sus-
pine...

Dar Virgini'a erá rapitória si in dorerea
sa; asié i siedea de bine acelu vestmentu invi-
diosu, negru, ce-i acoperiá tali'a svelta; dar
ah! unde erá acel'a, care sê o admire?!...

Dulcea-i sperantia apuse in mormentulu
intunecosu pentru de a nu renviá nici
odata!

Ea nu avea ce mai sperá...

Dar nu! speranti'a nu apune decâtu cu —
viéti'a!

Virgini'a sperá inca, — sperá câ va vení
diu'a dorita, candu fidele juramentului seu, va
urmá lui Alesandru, si acolo nimenea nu va
mai invidiá fericirea lor!

Si acést'a diua nu erá departe...

Usi'a se deschise, intrà o servitóre cu o
epistola in mana, Virgini'a o luà, o desfacù, o
percurse, unu tîpetu dorerosu esí din peptulu
ei, — epistol'a erá anonima si consuná cu ideie-
le sale.

Éta cuprinsulu ei:

Domnisióra!

„Afa, câ ucigatoriulu mirelui dtale e
Vladeanu. Dar nu cercá a cunósce pe acel'a
care ti-descopere acestu secretu, câ-ci e im-
posibilu. Ffi indestulita câ eunosci man'a
care l'a repusu.“

— Domnedieule! — esclamá ea versandu
lacrime ardiétorie, — lasa-me sê traiescu pana
ce-lu voiú poté resbună!

* * *

Finea va urmá.)

Anastasia Leonescu.

Fét'a romana.

— Doina poporala. —

Câtu-i tiér'a unгурésca,
Nu-i ca fét'a romanésca;
Fia cine cum vorbésca,
Ori si cum s'o ocarésca!

Câ-ci candu o vedu imbracata,
Cu caltiuni rosii 'ncaltiatá;
La capu cu flori coronata,
Anim'a mi o sagéta.

Câ de candu sum in viétiá,
Am avutu multa dulcétia,
Sê tienu candu si candu in bratia
Romana mandra la fatia.

Candu cu brâulu se incinge,
La fatia-e plina de sange,
De anim'a mi se atinge,
Si infóca alu meu sange.

Câ nu-i féta intogmita,
Ca roman'a 'mpodobita,
Cu cercei bine gatita,
Ca o flóre in florita.

Póle albe si spelate,
Pendiaturi stramutate,
Cu metasa iavrestate,
Pe truputiu-i asiediate.

Nu e farmecu si 'ncantare,
Sê te strabata mai tare,
De-ai fi ca pétr'a de tare,
Si negru de superare !

Din colectiunea dlui

At. M. Marienescu.

Coriolanu.

— Explicatiune la tabloulu „Coriolanu si Veturia“ — alu „Familiei.“

Restornandu-se in Rom'a scaunulu re-gescu alu Tarcuiniloru, s'a restornatu prin elu numai tiranii; ér tirani'a a remasu inglodata in castrele boeresci (patricii), dara unde se do-bóra si ucide tiranulu celu cruntu, acolo óre-candu trebue sê in via si libertatea; da va in-viá prin fragmentári si lupte seculare constitu-tionale, lupte nobile precum cele ale poporului Romanu din jun'a Republica, lupte de trei se-culi fara sange, lupte pentru egalitate, luptele forului prin tribunii poporului.

Ci cu câtu mai vêtosu se redicá védi'a poporului Romanu sub scutul tribuniloru sei, cari acum provocasera la ordinea dilei chiar si „legea agraria“, cu atátu si mai in adinsu crescea mahnirea, amaritiunea patriciiloru; unulu dintre acestia C. Marcia, supranumitu „Coriolanu“ pentru câ celu d'antâiu se arun-case cu vulturulu romanu in mana pe dîdurile cetâtii dusmane Corioli, profitandu de una fô-mete, s'a redicatu in senatu cu unu proiectu diavolescu: „poporulu mai nainte trebue bine flamendîtu, éra apoi adusu la ascultare.“

Projectulu acest'a umilitoriu a strabatutu din senatu iute ca si fulgerulu la urechile multîmii; tribunii adunara poporulu in co-mitii, si Coriolanu fu osenditu la esiliu ve-cinicu.

Coriolanu mustratu de consciintia, câ a tîntitu sê vateme maiestatea Republicei roma-ne, se stérgea poterea tribuniloru, temendu-se de mai reu, de judecat'a infricosiata a poporu-lui, a parasitu Rom'a mai nainte sê se arete in judecata, a parasitu-o plinu de resbunare si de amenintiári, si s'a dusu la Volscii superati pe Romani — precum mai nainte Tarquinii la Etrusci, — se scóle pe dusmani cu arme in contra patriei sale.

Volscii l'au primitu ca de rendu cum se primescu proditorii cu braciele deschise, éra principele loru Tulliu Attiu, l'a invitatu la cur-tea sa ospitala. Cu acest'a a facutu planurile

dusmanóse, éra apoi este sciutu, câ arm'a urei si a resbunárii este plina de veninu si taia mai afundu.

Attiu si Marcia ducii Volsciloru repedîn-du-se a supra coloniiloru romane din Latiu, resipira cu feru si focu rendu in rendu mai tóte plantatiunile gingasie ale Republicei, ca celu ce strivesce vitiele crude, speranti'a venitoriului; orasiile: Circejii, Longula, Satricu, Corioli, Corbesci, Vitelia Trebia au caditu un'a dupa alt'a, mai pe urma Volscii, cari au fugitu de atâte ori naintea Romaniloru acum provediuti de unu vendiatoriu de patria, luandu la anima (Ce? R.) au naintatu pana si sub dîdurile Ro-mei punendu-se in castre.

In Rom'a la inceputu erá mare neintiele-gere si frica; plebeii se temeau nu cumva pa-tricii siovaindu pe sub mana Coriolanu sê-i deie de preda in manile dusmane; deci s'au in-doitu a incinge arme; dar apoi vediendu cas-trele Volsciloru sub dîdurile Romei au pusu ur'a de o lature, (Romanii strabuni fia fostu câtu de invrasbiti politici intindeau mana de pace candu erau dusmani la hotare) si s'au pre-gatitu la lupta. Coriolanu inse a sciutu sê se-mene neghin'a intre frati si sê impla pocalulu pabei cu veninu; predá si 'ardea vediendu cu ochii bunurile plebeiloru, pana candu a le pa-triciloru le-a lasatu ne-atinse; ací chiar ti vine in minte a díce: sê te pazésca Domnedieu de dusmanulu in casa; deci lupt'a erá sê se intem-ple totu-si cu indoíela; asié si tonulu comunu erá mai aplecatu pentru pace.

Pacea inse trebuiá dobendita din un'a ma-na de feru, din manile infricosiate ale lui Corio-lanu; si óre mai vediutu a-ti omu cu anima impetrata si sê intinda man'a spre pace? nu, chiar asié si Coriolanu, tóte soliele poporului, si ale senatului, soliele auguriloru in frunte cu pontificele le-a rentornatu a casa cu in-fruntári, — fara a le fi primitu macaru la as-cultare.

Atunci matronele romane vediendu, câ este rendulu alu loru, vediendu Republic'a pe-riclitata, — ca si óre candu nevestele sabine au alergatu multime la Veturi'a mam'a lui Coriolanu si Volumui'a soci'a lui, ca luandu-le cu sine in frunte si mergêndu in taber'a dusmana, sê ocrotésca prin lacrimi muieresci cetatea, care siovaiau barbatii sê o lupte cu armele.

Din afara la castrele Volsciloru cereau in-trare la Coriolanu una multime de femei ro-mane, ci indesiertu, sufletulu impetratu care a refusatú maiestatea poporului si a senatului si

a trecutu cu vederea santieni'a colegiului preotiescu, acelu-a nu se pôte aplecá la nesce la-crime muieresci, nu, ci se face mai impetritu; pe atunci unulu dintre familiarii lui Coriolanu vedindu pe Veturi'a cu nor'a si nepotii sei intre celelalte matrone, i dîse: „duce! de nu me insiéla ochii, sunt de facia mam'a soci'a si fii tei.“

La audiulu cuvintelor mama, socia si coppii, tóte trei ce avem mai pe susu in lume, s'a cutrieratu consciinti'a cea impetrata; pentru cã sê fia omulu de pétra, totu-si candu ne chiama maic'a dulce, ni zimbesce socia buna si coconi dragalasi, mai intrece un'a fibra a simtîrii in consciintia; Coriolanu la momentu se scola aprópe nebunu, aprópe in deliriu si grabesce se intempine pe mum'a sa, fiulu esilatu si-intindea bratiulu, care recise de atát'a timpu in tiéra straina, dara Veturia luandu putere din slabi-tiunea muierésca l'a opritu dîcandu: „Stai locului! mai inainte de a-me imbratîsiá, vreu sê sciu am venitu óre la alienu séu la fiulu meu; sum prisoniera ori mama in taber'a ta; la acést'a m'a adusu dîlele delungate si betrane-tiele nefericite ca sê te vedu pe tine esilatu, apoi dusmanu patriei? Potutu-ai tu surpá pa-mentulu acestu-a care pe tine te-a nascutu si te-a nutritu? Nu ti-a cadutu mani'a, fia cã te-ai apropiatu cu sufletulu turburatu, si amenin-tiatoriu candu ai pasitu peste hotarele sante a le patriei? dar apoi la vederea Romei nu ti-a venitu in minte a dîce: intre dîdurile acele am cas'a si Domnedieii mei, maic'a mea muiera si copfii mei iubiti? Éta asié, de nu te asiu fi nas-cutu Rom'a asta-di n'ar avé dusmanii la usia; da, de n'asiu fi avutu fiu asiu fi moritu libera in patria libera. Éra apoi de baietii acestia si de soci'a ta tu vei vedé, pe cari déca nu te con-tenesci, i ascepta mórte grabnica, séu selavia fara margini, in Rom'a inse nu vei merge mai nainte de ce vei fi calcatu peste sinulu maicei tale!“

Acum Coriolanu fulgeratu la anima de cu-vintele matronei maiestatece mai sagetatórie decátu una tabera dusmana, sa datu capu ple-catu dîcêndu:

— „Maica ai liberatu Rom'a, dar pe fiulu teu l'ai perdutu!“

Retornandu-si armat'a din pamentulu Romaniloru, a cadutu mortu sub loviturele Volsciloru furiati, séu precum dîcu alti istorici sê fia ajunsu dîle adênci in tiéra straina, ba-nuitu adese pentru pecatele sale si indatenatu a dîce:

— Cu multu este mai dorerosu esiliulu pentru cei betrani.

I. S. Selagianu.

Mormoni si Mormóne.

Mai antâiu sê spunemu lectoriloru nostri, ce sunt *Mormonii*, si apoi le vomu relatá ceea ce ni spune dîariulu „*Gazette des étrangers*“ in privinti'a emigrârii de curendu a 600 persóne convertite la acésta secta religiósá.

Mormonii, secta religiósá, inascuta in Sta-tele-Unite. — Ei nu admitu ca autentica de câtu o biblia particularia scrisá, dupa ei, in timpurile lui Sedechia regele Judeiei — aprópe cu 600 ani inaintea lui Christu — de catra unu profetu evreu numitu *Mormon*, si regasita prin minune in America. Ei anuncia venirea curendu a imperatîei lui Domnedieu pe pa-mentu, pentru care resonu se si numescu *Santii celei din urma dîle*. — Ei pretindu, dupa bibli'a lor, cã aborigenii din America sunt din Evrei; botezulu religiunii loru trebue sê fia reinoitu a supra toturoru adultiloru prin cufundarea totala a catechumenului in apa curgatória. — *Mormonii* au stabilitu intre ei *comunismulu averiloru* si autoriséza *pluralitatea femeieloru*.

Fundatorulu acestei secte este unu Iosifu Smit, nascutu la anulu 1805 in statulu Ver-mont: acestu impostoru pretindea a fi primitu, in diu'a de 22 septemvre, 1827, din manile an-gerului Domnului, cartea santa a lui Mormon, careia i facù mai apoi numeróse aditiuni. — In 1830, elu se transportà cu câti-va adepti in Misuri, unde formà celu antâiu stabilimentu. Isgonitu din acestu statu in 1838, din caus'a certelor perpetue cu sectele rivale, *Mormonii* fura primiti in Illinois unde, inca de la 1839 fundara unu nou orasiu, *Naovoo (Frumósa)*; in-se si acolo presinti'a lor nu intardîa a devení ocaziunea celoru mai grave turburâri; incar-ceratu la Cartago, J Smit fu, in 1844, ucisu in inchisóre, cu fratele seu *Hiram*, de multîmea furiósá. Discipolii sei, isgoniti in 1846 din Illinois, mersera a se asiediá, in 1847, dupa o emigra-tiune din cele mai penibile, in vastele campie dintre muntii Stancosi si Siera-Nevada, si for-mara la sudulu marelui lacu Sarat si la nor-dulu lacului Utah unu intinsu stabilimentu pe care lu-numescu *Deseret. (Stubeiu de albine.)* — Acésta colonie a luat o crescere prodigiósá, cu osebite de la descoperirea minelor de auru ale Californiei, fiindu cã aceste mine sunt in

calea tuturor emigrantiloru ce se duc in Statele-Unite la acestu nou Eldorado.

De la 1850, acésta secta forméza, sub numele de *Utah*, unu nou teritoriu alu Uniunii (1850), care recunósce ca siefu pe numitulu Brigham Young.

In 1858, Mormonii neresunoscandu autoritatea poterii centrale, o espeditiune fu trimisa contra lor, — inse ei se supusera fara lupta.

Acésta secta numera multi partisani in Statele-Unite, si chiar in Europa, cu osebire in Anglia si Danemarca.

Éta acum ce cetimu, sunt câte-va dfile, in „*Gazette des étrangers*“ :

„O trupa de 600 *persóne*, Englesi, Italiani si Germani din valea Rhinului, — de curendu convertiti la *religiunea Mormoniloru*. s'au imbarcatu la Londra pe vaporulu *Minesota*. Celu d'antáiu convoiu trecù prin Paris spre a se imbarcá la Havre. — Ingrigirea d'a conduce p'acesti neofiti la *pamentulu fagaduitu* a fostu naturalminte rezervata celoru ce le-au predicatu nou'a credintia si i-au convertitu.

„Acesti emigranti apartienu clasei tieraniloru, toti ignorinti prin urmare. — Barbatii credu a exploata minele de la Utah. Ei sunt robusti, tâmpi si greoi, si paru a nu avé nici o inteligintia. — Femeile sunt in genere de 25 ani; ele au fostu, fara indoieála, alese de órecari santi maturi si experimentati, cari le-au postitu june si fragede si le-au incelatú prin sperantie stralucite. Ele sunt incunjiurate de tóte prevenintiele pentru ca sê nu rosiésca de credinti'a lor, si ca sê nu se desfarmece de asicurarea *pamentului fagaduitu*. Cea mai mare parte din aceste nenorocite nu sciú nimicu in realitate de situatiunea ce le este data. — Ele sunt in numeru de 300.“

Doine si hore poporale.

— Din camp'a Transilvaniei. —

I.
De aci si pana 'n Blasiu,
Nu-mi trebue ceterasiu;
Ceterasiu e gur'a mea,
Care-mi canta candu voiu vré;
Buzele mi-su strunele,
Sê sarutu copilele,
Prin tóte anghiurile.

II.

Saruta-me mandra 'n gura,
Câ de mani nu víu la siura;
Saruta-me in obradiu,
Câ de mani me ducú la Blasiu;
Saruta-me, mandr'a mea,
Câ de mani nu te-oíu vedé!

III.

Moi baditia si-alu meu dragu,
Invétia-me ce sê facu?
— Eu te 'nvetiu, mandrutia, bine,
Fâ-ti hainele, hai cu mine,
Déca vrei sê-ti fla bine.

IV.

Frundia verde de bujoru,
Vine-mi timpulu sê me 'nsoru,
S'aducú maicii ajutoriu,
S'o trintésca de cuptoriu,
Si de vétra câte-odata,
Candu va fi mai superata.

V.

Insorá-m'asiu, nu s' ce-oíu face,
M'asiu lasá, dar lumea-mi place.
— Ia-mi voinice, fét'a mea,
Câ ti-oíu dá doi boi cu ea.
— Ba dieu eu n'ó voiu luá,
Ori si câtu mi-ai dá cu ea,
Fét'a ta-e scurta 'n picióre,
Maicei trebe tiesetória.
— Dar i-omu pune catarigi,
Si-a ajunge la talpigi.

VI.

Ardia-ve foculu neveste,
Gura ca la voi nu este.

VII.

De-asíu traí pana la tótna,
Sê me 'nsoru, sê-mi ieu o dómna;
— Lasa-le la foculu, dómne,
Câ-si ele moru de fóme.

VIII.

De-asíu traí câtu asíu traí,
Féta mare n'asiu iubi;
Fét'a mare se marita,
Eu remanu fara iubita.

Culese de

A. M. Popu.

Frumós'a si Infricosiatulu.

— Naratiune francesa. —

(Fine.)

— Scumpa sora! — dîse cea mai mare catra ceealalta, — mi-a plesnitu prin minte unu cugetu bunu. Sub ce-va pretestu sê o retienemu, pana ce va trece terminulu de optu dîle; pentru acést'a apoi Infricosiatulu se va infuriâ, ne tienendu-si cuventulu, si dóra o va mancá.

— Ai dreptu, — dîse ceealalta, — si ca sê o potemu face acést'a, sê-i ne lingusimu!

Cu acesta otarire ele se dusera in susu, si incepura a se aretá cu intentiuni atâtu de animóse, si amicabile catra Frumós'a, încátu aceea plangea de bucuría.

Trecandu cele optu dîle, sororile incepura a-si smulge perulu, si aretara o dorere asié trista, încátu Frumós'a li promise, câ va mai remané optu dîle a casa.

Inse ea si-aduse a minte de Infricosiatulu, pe care lu-iubiá cu anima curata, ma incepù, a-i paré timpulu lungu, — pana va revedé pe binefacatoriu lu seu.

Ea petrecea a diecea nópte la cas'a tata-ne-seu, in care visá, ca si cum ea ar fi in gradin'a castelului, si pe Infricosiatulu l'ar vedé jacandu pe iérba moribundu, si imputandu-i nemultiamire.

Dupa acestu visu Frumós'a indata se desceptá din somnu si planse:

— Au nu sum eu in adeveru pré rea, candu jacu dorere unui monstru, care cu atâta bunatate e catra mine? si óre elu pórtá vin'a, câ e asié monstruosu, si fara spiritu? Elu e bunu, si acést'a are mai multu pretiu decátu ori ce. Pentru ce nu am voitu eu sê-i fiu consotia? Eu asiú fi mai fericita cu elu, decátu sororile mele cu barbatii loru. Nu frumseti'a nici cultur'a e ceea, ce multiamese pe o femeia, ci tarfa caracterului, virtutea si gratitu ínea! Infricosiatulu tóte aceste le posiede. Amoru nu am pentru elu, dar am stima, amicia si deobligarea mea. Me ducu, nu-lu voiu face nefericitu, pana la mormentu mi asiú imputá nemultiamirea.

Dupa aceste se aredicá, si puse anelulu pe mésa, si se culcá éra.

XIV.

Abié se culcá, indata adormi, si deminéti'a desceptandu-se, cu bucuría se observá câ se afla éra-si n palatulu Infricosiatului.

Ea se imbracá pomposu, ca sê-i placa; se urí de mórté tóta diu'a asceptandu, nóue óre de séra, candu érá indatinatu elu a se infatísia; dara orologiulu in daru intoná 9, elu nu se presentá.

Frumós'a se spaimantá, temendu-se, câ elu a moritu pentru ea.

Ea fugí in palatu in tóte partile, strigêndu, si incepù a desperá.

Dupa ce in daru l'a totu cercatu, si-aduse a minte de visu, si fugí in gradina spre pagisce, unde l'a vediutu in visu.

Acolo l'a si aflatu intinsu pe iérba, fara presintia, si crediù, câ e mortu. Se aruncá pe elu, ne infio-

randu-o deformitatea lui, si observandu, câ-i mai bate pulsulu, scóse apa din ríu si i udá capulu.

In urm'a acesteia Infricosiatulu si-deschise ochii, si dîse Frumósei:

— Ti-ai uitatu promisiunea, si in dorerea dupa perderea ta, am otaritu sê moriu de fóme; inse moriu voiosu si multiamitu, ajungandu fericirea de a te mai poté vedé odata.

— Nu scumpe, Infricosiatule! tu nu vei morí, — i dîse Frumós'a, — tu vei traí sê-mi ffi barbatu; éta din acestu minutu man'a mea, si ti-juru, câ numai a ta voiu fi. Am crediutu, câ numai amicia portu in sinulu meu catra tine, dara dorerea ce o simtiu, me convinge, câ nici nu potiu traí fara tine.

Abié pronuciá Frumós'a aceste cuvinte, candu fara veste, vedíu totu palatulu iluminatu; focurile artificióse, music'a si tóte prospectele enorme, se vedeau a aprobá, câ acést'a e o festivitáte solemna.

Tóte aceste frumsetie inse nu-i impedecara atentiunea, ea se întórse catra iubítulu ei Infricosiatu, de a carui pusetiune tremurá neincetatu; dara câtu de extraordinaria i fu surprinderea, candu observá, câ Infricosiatulu nu mai e langa dins'a, ci stá la picióre-i unu principe, mai frumosu decátu inasu-si dieulu amorului; si acela cu caldura i multiamese, pentru câ a pusu capetu pusetiunii lui cumplite, si lu-deslegá din facatura.

XV.

Cu tóte câ junele principe erá demnu de tóta atentiunea ei, totu-si nu se potú retiené sê nu-lu întrebe: unde e Infricosiatulu?

— Lu-vedi la picióre-ti, — dîse principele.

— Unu vragitoriu periculosu m'a condamnatu, — dîse elu, — sê vietuiescu in acea forma teribila, pana candu o fetióra frumós'a se va in voi la legatur'a casatoriei cu mine.

In lume nu s'a aflatu pana acuma fiintia asié buna ca tine, pe care bunatatea caracterului meu sê o fi sciutu induplecá la acestu pasiu; si acum impar-tiendu-mi corón'a cu tine, nu te potiu dispensá de la acea oblegaminte, cu care tîe ti-detorescu.

Frumós'a fiindu pré placutu suprinsa, si-intinse man'a principelui sê-lu aredice.

Apoi ei se suira la olata in cetate, unde Frumós'a mai câ nu muri de bucur'ia ne prevediuta, — aflandu acolo pe tata-seu cu tóta famili'a sa; pe cari i-a adusu in castelu, acea femeia, de care ea a visatu in somnu presintandu-i-se, candu a dormitu acolo cu tata-seu, mai antâiu.

— Frumós'a, — i dîse femeia magica, — vina, si primesce darulu alegerii tale! Tu ai stimatu si ai pretiuitu mai multu virtutea, decátu frumseti'a, esti déma ca tóte aceste insusári sê le posiedi intrunite. Vei fi regina mare; si sperediú câ tronulu nu-ti va ruiná virtutile tale. — Éra voi dame! — dîse femeia magica, catra sororile Frumósei, — dupa ce vi cunoscu anemele si reutatea ascunsa in acele, — ve veti stramutá in dóue statue, dara vi veti pastrá consciintia si mintea. Veti stá la pórt'a palatului sororei vóstre, si eu nu ve ingreunediu cu altu ce-va, decátu numai sê fiti spectatóriele si marturfile fericirii sororei vóstre. Nu veti poté reintórse in starea de mai nainte, pana candu nu veti recunósce gresiel'a si crim'a vóstra; dara eu me temu câ veti remané statue in eternu.

Omulu prin sirguintia si resolutiune, pôte depune su-perbi'a, furi'a, lacomi'a, lenea; s. c. l. dara coregerea unei anime malitióse si invidióse, se numera intre miracule.

In acelu momentu, acea femeia, prin lovire cu o varga magica, pe toti aceia, cari erau in sal'a principelui regalu, i straportà la casele lor.

Suditii principelui vediura de nou, cu o bucuria viua si omagiala, pe domnulu lor, care apoi cu o solemnitate immensa si-celebrà cunun'ia cu Frumósa, care a victiuitu cu elu indelungatu in fericire perfecta, fiindu cã viéti'a loru erà basata pe virtute.

Tradusa de

Ioanu Romanu.

O invitatiune la prandiu.

Unu Gasconu, oficieru din armat'a lui Ludovicu XIII, si-atrasese resbunarea cardinalulu de Richelieu prin câte-va cante e ce si-permisese a face 'n contra eminintiei sale.

A totu potintele ministru erà cu atâtu mai susceptibilu la acésta injuria, cu câtu regele si curtea risese fôrte multu d'aceste satire, si elu insu-si fusese silitu sê se prefaca cã ride.

Necutezandu a pedepsi indata pe istetiulu autoru alu acestoru cantece, cardinalulu, lasandu resbunarea s'a pentr'unu timpu mai comodu, se multiamise a refusá Gasconulu nostru ori-ce inaintare si a-lu lasá sê lancediésca 'n cele mai obscure garnisóne.

Dupa trecere de mai multi ani, unu intendinte alu lui Richelieu, care erà o ruda a Gasconulu, certu iertare pentru bietulu poetu.

Cardinalulu o acordà, chiamà pe Gasconulu la Paris si-lu numi capitanu in gardele lui; avu chiar generositatea d'a 'ncarcá cu daruri pe acel'a care odinóra si-atrasese mani'a lui.

Noulu capitanu, obtiindu si onórea unei audiintie, esprimà generosului ministru recunoscinti'a sa, — asicurandu-lu d'unu devotamentu de ori-ce proba.

Câte va díle dup'aceia, Gasconulu nostru primu o invitatiune: erà invitatu a prandí la emininti'a sa la Ruel, cas'a sa de tíera.

Elu si-fach mare toaleta, si, fiindu mare seninu, se porni de diminéti'a pe josu, cã-ci trasurile pentru Saint-Germain, si impregiuru, atâtu de comune asta-di, nu esistau inca.

Regele, printii, ambasadorii, ministrii si câti-va seniori bogati incepusera a avé caratele lor.

In fine ajunse pana la o leghe aprópe de Ruel, fara nici unu accidinte.

D'odata timpulu se schimba si plói'a silesce pe Gasconulu nostru a cautá adapostu sub unu arbore. —

Plói'a nu 'necetà si capitanulu se gandiá cu supere la desordinea ce trebuíá s'aduca 'n toalet'a lui, candu audí sgomotulu unei trasure.

Nu erà de câtu o trasura urita acoperita cu

pendia dar trasur'a c'unu calu vigurosu si condusa de unu omu grosu c'unu aeru bunu.

Situatiunea capitanulu i inspirà compatimire, si semnele mute ale Gasconulu erau usioru de interpretatu: bunulu omu retienù calulu pentru a-i oferi unu locu langa dinsulu, déca din intemplanare ar merge si elu la Ruel.

Capitanulu primu cu recunoscinti'a, si, pentru a aretà acestui onestu caletoriu ce felu de omu esta acela pe care-lu obliga, se puse a-i nará, ca unu adeveratu Gasconu, cine erà, de unde vine, si mai alesu la cine se duce pentru a prandí, nerefusandu-si chiar placerea d'a recitá bunului omu unulu din cantecele sale satirice.

— Cum? — strigà strainulu, dta ai facutu acés-ta satira in contra cardinalulu de Richelieu?

— Da, amice, eu sunt acela: dar acésta nu me impedece a merge se prandiescu cu emininti'a sa.

— Prandiesci la cardinalulu, la Ruel? — díse omulu celu grosu, privindu pe Gasconu c'o maniera straina.

— Este asié cum am onóre a ve repetá.

— Asta-di chiar.

— Siguru. Dar pentru ce retieneti trasur'a? Am perdutu deja o multíme de timpu sub acelu arbore si nu vreau ca o persóna ca a cardinalulu sê me ascepte.

— Fôrte bine, — díse grosulu: dar déca v'asiu spune dóue cuvinte nu v'ati mai grabi asié d'a ajunge. Ministrulu nu ascepta asta-di pe nimeni la prandíu.

— Ah! — díse Gasconulu, aretandu conductoriulu trasurei biletulu de invitatiune ce primise in diu'a precedente.

— Ve repetu, — díse grosulu cu mai mare fortia, cã, cu tóte cã aveti biletulu, dvóstre nu sunteti invitatu la unu prandiu. Ascultati-me, — díse elu in-cetu. Si eu mergu la Ruel; cardinalulu me chiama. Acésta se 'ntempla destulu de desu, si totu-de-una pentru o esecutiune secreta, cã-ci nu sum nici mai multu nici mai pucinu de câtu calâulu eminintiei sale.

Dícându aceste cuvinte, cari facura sê ingalbinésca Gasconulu, radicà unu acoperementu si aretà óspelui seu o sabia enorma.

La acésta vedere, — capitanulu perduse vorb'a.

— Vedeti, scumpulu meu domnu, la ce felu de prandiu sunteti invitati. Intórceti-ve iute la Paris, — d'acolo fugiti, si nu credeti, cã Richelieu iérta. Scíu ce-va despre acésta.

Gasconulu se cobori din trasura tremurandu.

Elu uitase sê multiamésca complexantulu proprietaru alu trasurei si sabiei, atâtu se grabise a reveni la Paris, unde ajunse plinu de noroiu.

Far' a perde o minuta, plecà si se duse 'n Spania, facându sê se respandésca scirea despre mórtea lui.

— Pecatu, — díse cardinalulu intendintelui seu, audíndu acésta noutate: a-si fi doritu sê sfsrésca altu-felu!

S I O N U

Conversare cu cetitóriele.

— *Comlosiu 11 decembrie.* —

(De-asiu fi redactoru de diariu politicu, — ce am ganditu la incetarea diariului „Patria“, — candu se cufunda o noia, — unu canteu romanescu, — conducatori si deputati, — déca toti s'aru rentórcé la professiunea loru, — canteu vechiu, — si nou, — prim'a opera romanésca, — amorulu, — poetii si publiculu.)

De-asiu fi redactoru la vr'unu diariu politicu, asiu incepe articulandrulu acest'a astu-felu :

„Ceea ce noi purure amu spusu, ceea ce noi amu profetitu de multu cu tóta siguritaea, ceea pentru care noi amu lucratu de ani : in fine s'a realizatu — ministrulu-presiedinte a cadiutu.“

Dar findu cá n'am onóre sê fiu redactoru de diariu politicu, voiu spune numai pe scurtu si simplu, cá ceea ce mi-a plesnitu prin minte asta-tómra la incetarea diariului „Patria“, — in fine s'a adeveritu.

Atunce mi-am dísu :

— Acest'a e semnulu, — cá Lónyay are sê cada. —

Sciti de ce? Candu capitanulu naiei vede, cá bastimentulu seu are sê se cufunde sub greutatea povarei nesuportabile, incepe sê lapeda in mare tóte obiectele netrebnice, ca astu-felu nai'a sê se usioreze.

Candu apoi am vediutu, cá se lapeda de catra cei de susu chiar si unu obiectu atátu de preciosu, cum fu pentru ei — „Patria“, — apoi a trebuitu sê me convingu, cá e lucrulu dracului la cas'a nasiunulu :

Si éta s'a intemplatu.

Ministrii se ducu, si Romanulu canta :

Unulu trece, altulu vine,
Dar de noi fi-va mai bine ?

* * *

Dar sê nu alunecâmu a face politica ! Sê lasâmu noi cestiunea acést'a altora, de exemplu conducatorilor nostri, de cari avemu câta frundia si érbu, si cari de politici mari ce sunt acusi se voru luá de capu.

Séu s'o lasâmu deputatiloru, de cari — precum díce scriptur'a — sunt multi alesi, dar pucini — *chiamati*.

Ér noi sê ne rentórcemu la beletristica !

Ce bine ar fi, déca toti ómenii s'aru rentórcé la adeverat'a loru professiune.

Astu-felu celu ce-i menitu de sórte a fi cortesiu, nu s'ar face episcopu, — iesuitulu n'ar portá haine militaresci, — celu cu musc'a pe caciula nu s'ar face ministru, — celu de la céslovu nu s'ar alege deputatu, — pupaz'a n'ar mai díce toasturi politice, — faurii n'aru mai face orologe, — grelusii nu si-aru mai pretinde, cá si ei sunt cantareti, — tîntiarrii nu aru mai pofti sê fia respectati ca nesce lei . . .

Dar e multu pan'atunce . . . Mai multu, decátu pana la timpulu, candu si damele nóstre din Ungari'a voru incepe a conversá — romanesece.

* * *

— Canteu vechiu ! — díceti dvóstre.

Dorere, intocmai precum díce Heine : „Es ist eine alte Geschichte!“ dar precum adause totu elu : „Doch bleibt sie immer neu.“

Pana candu ?

Pana atunce, candu vomu avé si noi institute pentru educatiunea feteloru.

Pana atunce, parinti romani, ingrigiti-ve celu pucinu de posibil'a educatiune in cultura natiunala a ficeloru vóstre, speranti'a nóstra in viitoriu.

Si atunce apoi canteculu vechiu va incetá, — si vomu audí unulu nou, dragalasiu si veselu.

* * *

La Bucuresci s'a si auditu unu canteu nou ; ce e dreptu nu-i dragalasiu, dar apoi cu atátu mai pucinu e veselu.

In teatrulu celu mare de acolo, nu de multu la represintatiunea unei opere, câti-va domniori au ganditu, cá déca ei au platitu pretiulu de intrare, apoi au si dreptulu sê faca unu scandalu.

Deci ei au flueratu pe o cantarétia.

Intielépt'a politfa apoi la rondulu ei éra-si a ganditu, cá dins'a pentru aceea esisto, ca sê faca din unu scandalu mare, altulu si mai mare, — deci numai decátu a inceputu a bate pe flueratori.

S'a escatu apoi o scena démna de penelulu lui Hogarth. Lupt'a se ivi de odata in parteru, in logi, in galerii, pretotu-índene, in totu teatrulu.

Cei batuti se ascundeau langa dame, aceste strigau, políti'a — batea tob'a cea mare.

Totu ne-amu plansu, cá n'avemu nici o „opera romanésca.“ Éta una ! S'a represintatu pentru prima-óra in teatrulu celu mare de la Bucuresci.

Credu, cá nu i se va affá autorulu.

* * *

Intr'aceea, precum affu din diariiele de la Bucuresci, cari publica colóne intregi relative la acést'a catastrofa, in caus'a acestui flueratu e o intriga de amoru.

Amorulu de multe ori produce urmári curióse. —

Aveam odata unu amicu, cari intr'atât'a érá de inamoratu, incátu a saritu in apa ; noroculu lui, cá ap'a érá cam rece, si elu sciea innotá, cá-ci la din contra ar fi patítu-o reu.

Si findu cá vorbescu despre amoru, iertati-me sê ve povestescu o istorióra petrecuta dílele trecute intr'unu orasiu óre-care nu departe.

O parechia tinera si amorósa petrecea sér'a la olalta, fumandu amendoi, si glumindu.

O dóu'a dí nevést'a érá ca mórtá. Barbatulu spariatu a chiamatu indata pe cei mai buni medici din locu, si aceia apoi dupa multe incercári i adusera so-cí'a éra-si in ori.

Medicii au dísu, cá ból'a femeii fu produsa prin fumatulu de tígari.

Atátu sunt de bune tígările nóstre !

* * *

Ati auditu, cá poetulu Sionu a apucatu o cariera mai rentabila, si acuma vinde cucuruзу.

Acestu esemplu practicu, de siguru va indemná si pe ceialalti poeti romani a se gandi mai seriosu de viitoriulu loru. Astu-felu apoi cei ce pan'acuma au manuitu lir'a lui Apoline, de acuma inainte voru ará, semená, scerá, sapá etc. éra publiculu celu mare (care in realitate este fórte micu) si-va face elu poesie — déca i va placé.

Iosifu Vulcanu.

CE E NOU?

** (Balulu din Timisióra) datu la 12 nov. in sal'a redutului orasianescu, in favorulu fondului nostru teatralu, a produsu unu venitu curatu de 86 fl. si unu galbenu. Acésta suma s'a si tramisu prin dlu Rotariu, presiedintele comitetului arangiatoriu, la casariulu — secretariu alu comitetului centralu. — Cu acésta ocaziune inregistrâmu cu placere, câ damele romano din suburbiulu Fabricu alu Timisiorii, cari in urm'a unor neplaceri locale n'au participatu la acestu balu si concertu, inca si-au propusu a contribuí prin altu modu la sporirea fondului nostru teatralu. Sê traiéscá!

⊙ (*Diet'a Ungarici.*) In nr. trecutu nu reportaramu despre schimbarea ivita in ministeriulu ungrescu, câ-cí pe candu acelu numeru se pusesse sub tipariu, — schimbarea nu éra inca sevêrsíta deplinu. Venimu dar a spune, câ ministriulu presiedinte Lónyay dimpreuna cu intregu ministeriulu si-a datu dimisiunea; monarchulu apoi a insarcinatu cu compunerea noului cabinetu pe fostulu ministru de comereiu Szlávý, la a carui invitare toti fostii ministrii si-ocupara locurile, numai la portfoiulu de comereiu se numi unulu nou, contele Iosifu Zichy. Asié dara numai singuru ministriulu presiedinte Lónyay a ca-diutu.

** (Pentru Iancu) se tienu parastase in tóte partile locuite de Romani. Celu mai interesantu va fi fostu de siguru acelu, care s'a tienu in 3 noemvre, (dí nemorabila in istori'a lui Horia,) sub *goronulu lui Horia*, pe insu-si mormentulu lui Avramu Iancu. — Poemulu redactorului acesteí foi, intitulatu: „Goronulu lui Horia“, inca s'a declamatu la mormentulu lui Iancu si sub *goronulu lui Horia* — poporului adunatu din tóte partile in numeru fórte mare. Dulce recompensa e acésta pentru autorulu!

** (*Scandalu mare in teatrulu de la Bucuresci.*) La 10/22 nov. la represintatiunea unei opere in teatrulu din Bucuresci câti-va tineri au flueratu pe o cantarétia, a carei cantare nu li placea; in urmarea acesteia — precum cetimu in „Romanulu“ — navalira in teatru pompieri, gondarmi, bande ale politíei, sêrginti de orasiu si o armata de oficieri politíenesci, — navalira peste spectatori intr'o confusiune nespusa, prin strigatele dómneloru inspaimantate, si incaierara la bataia pe nefericitii juni. Unii se refugira prin logele dómneloru; agintii politíei se repedira prin aceste loge, fara nici unu respectu pentru cele ce le ocupau; si dupa ce i prinse, atunci i scósera afara, isbindu cu dinsi in usiele inchise spre a le deschide; si apoi in mijloculu pietei teatrului, pe strada, câte trei-dieci de pompieri si sbiri politíenesci se nepaisuiu peste unu nefericitu captivu, si lu-bateau in modulu

celu mai ingrozitoriu, astu-felu încatu implea aerulu de strigate de desperare. — Chiar si „Trompet'a“ esclama astu-felu: „De candu este teatru in Bucuresci, din dilele domnitiei Ralu, care a facutu teatrulu de la Cismeóá-Rosía, si l'a datu directiunii dlui Rappe si dnei Rappe, cari au adusu cea d'antâiu trupa de teatru in Bucuresci, in care teatru s'a vediatu pentru prima-óra jucandu-se tragedi'a de Steinfeld si rapitóri'a mademoiselle d'Illy; — de candu cu teatrulu domnitiei Ralu, pe care l'a arsu trup'a romana la antâi'a ropresintatiune romanésca, — o oróre ca cea de vineri, 10 ale acesteia, nu s'a vediatu in teatrulu din Bucuresci!“

** (*Societatea Romanismulu*) a junimei romane studióse in Gratiu, s'a constituitu la 30 noemvre astu felu: presiedinte Clemente Munteanu medicinistu, vice-presiedinte Julianu Filipescu tehnicu, secretariu Nicolau Calefariu medicinistu, cassariu Emanuilu Cioranu tehnicu.

** (*Choler'a in Pesta*) totu nu mai scade, causa s'a acesteia de siguru e temperatur'a cea calda ce domnesce, si care numai in dilele din urma incepu a se schimbá pucintelu. Din contra choler'a se ivi deja si prin comitate, infricosiandu pe multi.

× (*Unu falsu principe Gorciacoff.*) Polití'a din Viena, — ni spune „La Gazette des Etrangers“, — a primitu comunicarea, câ unu tineru, numitu Zacharus, dupa ce a sustrasu o suma de 200,000 franci de la unu banchieru din Constantinopole, a parasitu iute Bosforulu si câ elu treera acum Europa sub falsulu nume de principele Gorciacoff.

‡ (*Morti.*) Ladislau Vasiliu Balintu, tribunu alu poporului, proprietariu si fostu notariu in mai multe comune, dupa unu morbu scurtu, in etate de 42 ani, la Petridulu de josu in Transilvania — Petru Grozescu, preotu in Banatu-Comlosiu, — la 2 decemvre.

Literatura si arte.

** (*Dlu M. Millo*) a scrisu o nóua piesa teatrala, intitulata: „Apele de la Vacaresci“, revista umoristica in 3 acte cu cantece. Acésta piesa s'a represintatu pentru prima-óra in teatrulu din sal'a Bosel la Bucuresci, in 19 nov. c. v.

** (*Banulu Maracine*) nóua drama natiunala in 4 acte a dlui V. A. Urechia s'a represintatu pentru prima-óra totu la 19 nov. in teatrulu celu mare. Acésta piesa, precum aflâmu, este o manifestatiune pe fatia despre simpatíele ce Romanii au pentru Franci'a si pentru poporulu francesu.

** (*Societatea academica romana*) publica trei concursuri: 1) prumiulu Alesandru Ionu I, pentru cea mai buna traducere a opului lui Cesare, de Bello Civili, cu anesele de Bello Alexandrino, Africano et Hispaniensi; terminulu 15 jul. 1873, ér premiulu 1200 lei noi; — 2) premiulu Evangeliu Zappa, pentru partea sintactica a gramaticiei limbei romane, terminulu e 15 jul. 1873, premiulu 400 de galbeni, sunt inse destinate inca dóue premii, unulu de 200 galbeni si altulu de 100 de galbeni, in favorulu aceloru concurinti, cari s'aru apropiá de perfectiunea ceruta; — 3) éra-si premiulu Evangeliu Zappa, pentru cea mai buna lucrare a supra formatiunii cuvintelor in lim-

b'a romana prin derivatiune si compositiune; terminulu concursului e 30 iuliu 1874, ér premiulu 1500 lei noi.

Din strainetate.

× (*Curagiulu unei femei.*) Unu esemplu de marea întreprindere a unei femei s'a întemplantu, sunt acum câte-va dîle, la Athena. Fiulu de doi-spre-diece ani alu unei femei, ce este veduva, fu facutu prisionieru de catra o banda de talhari, ce cutriera provinciele de la fruntaria, si pentru care capitanulu ceru o suma de rescumperare de mai multe mii drahme. Femei'a érá seraca, si pentru a eliberá pe fiulu ei, esecută urmatoriulu planu: Ea imbracă pe fratele ei mai tineru cu haine femeiesci si, luandu cu ea câte-va sute de drahme si unu colacu, plecá sê caute pe capitanulu, care paziá intr'o pescera prad'a sa, pe bietulu baiatu, ce érá legatu de mani si picioare. Éa picá, dimpreuna cu tovaresiulu ei, la picioarele omului huiduitu, si, presentendu-i banii si colaculu, lu-rogá a da libertate copilului ei. Hotiulu primí banii, díse inse, cá este pré pucinu, si déca pana in dóue dîle întreg'a suma nu va fi platita, ea va primí dreptu daru capulu taiatu alu fiului ei. In acela-si momentu inse hotiulu începú a mancă din colacu. Atunci fratele deghizatu apucá de odata pe miserabilulu de brace; se întemplantu o lupta oribila; femei'a smulse de braulu talhariului pistolulu, ce érá încarcatu, si lu-culca pe hotiu mortu la picioarele ei. Copilulu fu apoi eliberatu, si capulu hotiului taiatu fu adusu in satu si acolo espusu publicului. — Pentru capulu acestui capitanu de hoti erau deja de cinci ani oferiti 3000 drahme, pe care acum i va primí acésta femei'a întrepida, dimpreuna cu fratele ei, care nu mai pucinu este curagiosu.

△ (*Casatori'a principelui Milan.*) Se vorbesece despre curend'a casatori'a principelui Milan cu marea ducesa Vera, fiic'a marelui duce Constantinu alu Rusiei.

○ (*Mancusi in libertate.*) Precum se comunica de la Neapoli (Italia), banditul Manzi a pusu in libertate pe prisionierulu seu Mancusi, in apropierea orasiului Calabritto, dupa ce primise mai antáiu unu gagiu de rescumperare, ce se urca la 65,000 galbeni. Manzi érá destulu de generosu pentru a daru ospelului seu involuntaru 400 franci dreptu cheltuiéla de drumu. Caletori'a lui Mancusi de la Calabritto la Salerno fu asemenea unei procesiuni triumfale, fiindu cá tóta lumea voiá sê-lu védia si sê-lu felicite. Dar Mancusi, despre care se crede c'a devenitu de totu saracu, n'a voitu sê se opréca nicairi si se gasesce in Gilfone, la rudele sale, unde frigurile l'a aruncatu in patu. Elu fu pré bine tratatu de catra briganti si chiar cu órecare intimitate, numindu-lu „compare“ (cumatru.) La începutulu captivitáti sale primí o hrana fórte buna, care costá pe Manzi totu-de-una 100 franci. — Mai tardiu s'aretá necesitatea unei precautiuni mai

mari, in cátu erau dîle in cari trebuia sê se multamésca numai cu castane. Band'a nu se oprí pe locu nicairi mai multu d'o dî. Ea cutreiera necontentitu prin muntii dintre Salerno si Avellino. Manzi nu parasi nici odata pe prisionierulu seu. Adese-ori érá silitu sê se cobóre in nisce prapastii, cari semenau unoru pesceri mari si întunecóse. Acolo elu fu lasatu óre întregi singuru, pe candu esírile erau bine padíte. Intrarea unoru asemenea pesceri se gásiá totu-de-una încungiurata d'o desime mai nepetrundietória si in prapastie, — unde nu se crede c'a calcatu picioru de omu.

Feliurite.

△ (*Politeti'a lui Piron.*) Cine-va vine la poetulu francesu Piron sê citésca o tragedi'a ce érá sê se repesinteze in curendu. La fia-care versu pe care autorulu nostru lu-furase, Piron si-radica bonet'a de pe capu. Tinerulu, mirandu-se de acestu gestu asié de desu repetatu, lu-întrebá ce însémna? — Este pentru cá, díce Piron, sunt deprinsu d'a salutá pe toti barbati ce-i cunoscu.

‡ (*In vinu adevéru.*) Doi tineri militari, fiindu inca in armata, la o petrecere, glumira multu a supra generarelu loru. Elu i chiamá si i întrebá déca tóte cele ce i s'au raportatu sunt adevérate. — Domnule generare, respunse unulu din ei, noi amu fi dísu mai multe déca nu ni-arú fi lipsitu vinulu.

Avisu onorab. publicu.

Apropiandu-se finea anului, ne rogámu de ónorab. publicu a ne spriginí si in anulu viitoriu la publicarea foiei nóstre.

Unu anuciú mai specialu vomu publicá in nrii viitori, dar si pana atunce aducemu la cunoscinti'a ónorab. nostru publicu, cá la anulu nou vomu începe a publicá in suplementu la fóia :

unu romanu originalu

in trei tomuri, din viéti'a sociala, politica, comitatensa a poporului si inteligintiei nóstre de catra Carpati. —

Pretiuulu de prenumeratiune remane pe jumetate de anu 5 fl., — pentru Roman'i'a se primescu abonaminte numai pe unu anu întregu cu 2 galbeni.

☞ Prenumeratiuni a conta nu se mai primescu de la nimene.

Pesta 2/14 decemvre.

Redactiunea „Familiei.“

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1872. Strad'a lui Alesandru nr. 13.

☞ Esemplare complete mai avemu din începutulu anului. ☞